

בס"ד. ש"פ שמות, כ"ג טבת*, מבה"ח שבט, ה'תשי"ג**

היושבת כגנים גו' ברח דודי גו' על הרי בשמים¹, ומבאר אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע במאמרו ד"ה זה² שאמרו בכ"ד טבת³ (יום ההילולא דאדמו"ר הזקן), שהיושבת כגנים מדבר בהגילוי דג"ע⁴, גנים (לשון רבים) הם⁵ ג"ע התחתון וג"ע העליון שהם כבי"ע (געה"ת בעשי' וגעה"ע בכריאה⁶) והיושבת כגנים היינו⁷ מלכות דאצילות שמצמצמת עצמה לישב בהגנים, וברח דודי גו' על הרי בשמים מדבר בהגילוי דלע"ל, שהוא נעלה הרבה יותר ועד באין ערוך מהגילוי דג"ע, דהגילוי דג"ע הוא אור הממלא והגילוי דלע"ל הוא אור הסוכב. זהו מ"ש ברח גו' על הרי בשמים (ברח דוקא), שהעלי' מהגילוי דג"ע להגילוי דלע"ל היא בדרך בריחה ודילוג שלא בסדר והדרגה. ואעפ"כ, ככדי לקבל גילוי אור הסוכב דלע"ל, הוא דוקא ע"י קדימת הגילוי דאור הממלא שבג"ע. וזהו היושבת כגנים (ואח"כ) ברח דודי גו' על הרי בשמים, שבתחילה צ"ל הגילוי דהיושבת כגנים ועי"ז דוקא מגיעים (בדרך בריחה ודילוג) להגילוי דהרי בשמים.

(* להעיר, אשר הסתלקות אדמו"ר הזקן היתה "במוצש"ק דשמות כ"ג אור לכ"ד טבת" — לשון הצ"צ, נדפס במענה לשון (ווילנא, תער"ב. קה"ת, תשי"י. תשכ"ז. [תשנ"ה]. ועוד) בתחילתו. פסקי דינים שלו בסופן (קה"ת תשל"ב — קג, א [תמב, א]).

השייכות דכ"ד טבת לפ' שמות — ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 33 ואילך.

(** יצא לאור בקונטרס כ"ד טבת — תשמ"ח, "לקראת כ"ד טבת, יום הסתלקות-הילולא של אדמו"ר הזקן .. מוצש"ק שמות, כ' טבת, שנת הקהל, שנת תשמ"ח).

(1 שה"ש ח, יג"ד.

(2 וראה בכל הבא להלן בהמאמר — בד"ה ברח דודי גו' וביאורו תק"ע (סה"מ תק"ע ע' נד ואילך). ד"ה היושבת כגנים באוה"ת שה"ש עה"פ (כרך ב ע' תשע ואילך. שם ע' תשעט ואילך. תשפד ואילך. כרך ג ס"ע איטו ואילך).

(3 באור ליום ה' פ' ורא, כ"ד טבת תרס"ז, בוירצבורג. (העתקה מ)הנחת כ"ק מו"ח אדמו"ר — בספריית ליובאוויטש כתי"י 1372**). וראה ספר השיחות תורת שלום ע' 86-85.

(4 ד"גנים" קאי על ג"ע — זהר ח"א עז, ב. צב, א. ח"ב מו, א. ח"ג יג, א. ריג, א. ועוד. — הובא באוה"ת שם (כרך ב) ע' תשסה"ו.

(5 מק"מ לזח"ב שם (הובא באוה"ת שם ס"ע תשסה. שם ע' תשעט). ולהעיר גם מתקו"ז תנ"ה (פח, א) — הובא באוה"ת שם ע' תשסו.

(6 ראה אוה"ת שם ע' תשעט. כרך ג ע' אי"ז (ובהנסמן במ"מ בשוה"ג שם).

(7 ראה מק"מ שם בשם הרח"ו (הובא באוה"ת שם כרך ב ס"ע תשסה. שם ע' תשעט) ד"היושבת כגנים" קאי על "שכינה השרוי' בג"ע".

(* ע"ד הסתלקותו — ראה אגרות קודש אדמו"ר האמצעי ע' רלז ואילך. "בית רבי" פכ"ב. ספר התולדות אדמו"ר הזקן (הוצאה חדשה — קה"ת תשמ"ו) ח"ב פמ"ד.

שייכות היום (בשבוע ובחודש), החודש והשנה להסתלקות — ראה לקוטי לוי"צ אגרות קודש ע' רמט ואילך. (** נדפס לאח"ז בהמשך תרס"ו (הוצאת תשנ"ט) ע' תקצט ואילך. וראה גם בהשיחה (תורת מנחם —

התוועדות ח"ז ס"ע 289 ואילך). המו"ל.

ב) וביאור הענין, הנה החילוק בין אור הממלא לאור הסובב הוא, דאור הסובב הוא אור פשוט, ואור הממלא בא בהתחלקות, אור החכמה אור החסד וכו'. ומבואר במאמר הנ"ל, דמזה שאור הממלא בא בהתחלקות, אף שהתחלקות בפועל היא ע"י שמתלבש בהכלים, הכרח לומר, שגם בהאור עצמו (לפני התלבשותו בכלים) יש שייכות להתחלקות. דהנה בפרדס⁸ מבואר, דהתחלקות שנעשה באור ע"י התלבשותו בכלים, הוא רק בנוגע לפעולתו (באיזה אופן הוא פועל בנבראים, דכשמתלבש בכלי החסד הוא פועל פעולת החסד, ועד"ז בכל הספירות), אבל האור עצמו נשאר בפשיטות שלו. ועפ"ז ה' אפשר לומר, שהאור מצד עצמו (לפני התלבשותו בכלים) הוא פשוט לגמרי (שאינן לו כל שייכות להתחלקות), וכמשל אור השמש (המובא בפרדס⁸), דעם היות שמצד עצמו הוא אור פשוט (שהרי אור הוא מעין המאור ודבוק בהמאור), מ"מ כשמאיר ע"י זכוכית לבנה אדומה או ירוקה, הוא נראה (ופועל) כפי גוון הכלי. אמנם לכאורה ביאור זה אינו מספיק⁹. שהרי ידוע¹⁰, דאור הסובב, גם כשמאיר בתוך הכלים, אין הכלי פועל בו שינוי, אפילו שיהי' רק נראה כפי אופן הכלי [וכמובא גם במאמר הנ"ל, שהאור דעתיק¹¹, גם כמו שהוא נמשך בז"א, הוא בבחינת פשיטות]. ומזה מוכח¹⁰, דזה שבאור הממלא נעשה (ע"י הכלים) ציור והתחלקות (בנוגע לפעולתו עכ"פ) הוא מפני שאור זה (גם לפני התלבשותו בכלים) הוא בגדר התחלקות.

ג) והענין הוא, דאור הקו (דאור הממלא הוא בכלל אור הקו) המשכתו היא ע"י הצמצום, שהיא המשכה שבדרך דילוג. דענין הצמצום (צמצום הראשון) הוא שהאור שהי' תחילה נתעלם לגמרי ונשאר חלל ומקום פנוי¹², ומכיון שההמשכה שלאח"ז היא לאחרי התעלמות (הפסק) האור לגמרי, הרי ההמשכה שלאח"ז היא בדרך דילוג. [והגם שגם בעת הצמצום נשאר רשימו כמבואר בכ"מ¹³, וכמובא גם במאמר הנ"ל ד"חלל לאו דוקא"¹⁴ אלא שנשאר רשימו, הרי ענין הרשימו הוא כח נעלם, וכידוע¹⁵ דענין הרשימו הוא כח הגבול שבא"ס, שרש הכלים, אבל בענין אור וגילוי, הצמצום הוא סילוק והתעלמות לגמרי, והמשכת האור שלאחרי הצמצום היא המשכה

(8) שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ד.

(9) ראה גם ד"ה ויהי הענין תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע' תתקלט). המשך ר"ה תרצ"ד (תשי"א) ס"כ (סה"מ ה'תשי"א ע' 5-84).

(10) ראה גם ד"ה פכ"פ תרס"ו (המשך תרס"ו ס"ע תסו ואילך).

(11) כ"ה (אור דעת") בד"ה הירושבת בגנים תרס"ו. ובהמשך תרס"ו שם "בהתלבשות א"א בז"א". עוד חילוק בין ב' המאמרים: בד"ה הירושבת בגנים הנ"ל "אור דעת" שנמשך בז"א", ובתרס"ו שם "בהתלבשות א"א בז"א". ואפשר דב' השינויים שייכים זל"ז, דבאריך שייך גם התלבשות, משא"כ אור דעת" רק נמשך בז"א.

(12) ע"ח שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב. אוצרות חיים ומבוא שערים בתחלתם.

(13) אוצ"ח שם בהג"ה. וראה לקו"ת הוספות לויקרא ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח (נא, ב ואילך). ד"ה להבין מ"ש בס' עמה"מ לאדהאמ"צ (בהוספה למאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תתקכא ואילך). וש"נ.

(14) ל' האוצ"ח בהג"ה שם.

(15) ראה בארוכה המשך תער"ב ח"א פ"ח.ט. משא"כ אור הקו, גם להשיטה ששרשו הוא מבחינת אור

הגבול (ע"ס הגנוחות) — הרי גם אור הגבול הוא אור (גילוי), כמבואר בהמשך הנ"ל פט"ו. ובכ"מ.

בדרך דילוג]. ולכן, גם הדביקות דאור הקו היא דביקות שע"י הפסק (ואינה בבחינת דביקות ממש), ובמילא אינו בבחינת אור וגילוי כ"כ¹⁶. וכמשל¹⁷ חיות השערות שאינו דומה לחיות האברים, שהוא חיות מצומצם ביותר, ועד דכשחותכין השערות אינו מרגיש כאב, לפי שאופן המשכתן מהמוח הוא ע"י הפסק הגולגולת. ועד"ז הוא בהנמשל למעלה, דאור הסובב, כיון שהמשכתו ממקורו ודביקותו במקורו הוא שלא ע"י הפסק [דהגם שגם אור הסובב הוא אור שנמשך לאחרי הצמצום, הרי ידוע¹⁸ שפעולת הצמצום באור הסובב היא (בעיקר) לא בנוגע להאור גופא, כי אם, שלא יאיר בגילוי (בפנימיות) ורק בבחינת מקיף וסובב. דבאור הממלא הצמצום הוא בנוגע להאור עצמו, שע"י הצמצום נמשך (ונתהוה) אור כזה שלא הי' קודם¹⁹. משא"כ פעולת הצמצום באור הסובב היא (כנ"ל) שיהי' בבחינת מקיף וסובב, אבל האור עצמו אינו אור שנתהוה אח"כ כ"א הוא הגילוי דאוא"ס שלפני הצמצום, גילוי שלא ע"י הפסק], לכן הוא אור וגילוי ממש (דוגמת חיות האברים), ואינו בגדר ציור והתחלקות. משא"כ אור הממלא (אור הקו), שאופן המשכתו מאוא"ס ודביקותו באוא"ס הוא ע"י הפסק הצמצום²⁰, אינו בבחינת גילוי כ"כ (כ"א בדוגמת חיות השערות), ולכן²¹ הוא בגדר התחלקות (היינו, שע"י התלבשותו בכלים יהי' האור נראה כפי אופן הכלי²²).

ד) וזהו שהעלי' מהגילוי דג"ע להגילוי דלע"ל היא בדרך בריחה (כמו שנתבאר לעיל (בתחילת המאמר) דיוק הלשון ברח גו' על הרי בשמים, ברח דוקא), דכיון שהחילוק שבין אור הממלא (הגילוי דג"ע) לאור הסובב (הגילוי דלע"ל) הוא

16) מכיון שגדר האור הוא שדבוק (סה"מ תש"ג ע' 164. ובכ"מ).

17) ראה גם סה"מ תרס"א ע' קסו. סד"ה אנכי ה"א תרס"ז (המשך תרס"ו ע' תסו). ובכ"מ.

18) ראה סה"מ עטר"ת ע' תצט. תרפ"ז ע' מ ואילך. תש"ה ע' 76. ולהעיר גם מהמבואר בכ"מ בענין "עיגול הגדול" דפעולת הצמצום בו היא (רק מה ש"נגע בו הצמצום", היינו) "שיהי' רק שם ולא יתגלה לחוץ", אבל בו עצמו "כל האור בשלימות" (סה"מ תרמ"ג ע' פ. המשך תרס"ו ע' קצד). וי"ל שעד"ז הוא גם באור הסובב שלאחרי הצמצום.

19) ראה סה"מ תרפ"ז ע' מב. מג.

20) בהמשך תער"ב ח"א פ"ח, דלהשיטה ששרש הקו הוא מאור הגבול — לא הוצרך להיות צמצום בדרך סילוק, והי' מספיק שרק יתעלם אור הבל"ג, ומה שהצמצום הי' בדרך סילוק (שנתעלם גם אור הגבול, שרש הקו) הוא בשביל הכלים. אבל נוסף לזה שגם לפי"ז (שהסילוק הי' בשביל הכלים) המשכת הקו בפועל היתה ע"י צמצום בדרך סילוק* — הנה גם בשביל הקו עצמו, בכדי שיהי' בבחינת התחלקות, הוצרך להיות צמצום בדרך סילוק דוקא, ראה סד"ה ויהי הענן הנ"ל (המשך הנ"ל ח"ב ס"ע תתקמא ואילך).

21) כ"ה גם בד"ה פכ"פ תרס"ז (המשך תרס"ו ע' תסח), דזה שע"י הצמצום נעשה אור הקו בגדר התחלקות, הוא — כי ע"י שנמשך ע"י הפסק הצמצום, אינו בבחי' דביקות ממש, ובמילא אינו בבחי' גילוי כ"כ.

ובד"ה ויהי הענן תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ס"ע תתקמא ואילך) ובהמשך ר"ה תרצ"ד (תשי"א) סכ"א (סה"מ ה'תשי"א ע' 86), דזה שע"י דילוג הצמצום נעשה התחלקות באור הקו, הוא — שע"י הצמצום גופא להיותו "דבר נגדי אל האור", נעשה בו התחלקות.

22) כ"ה להדיא בד"ה פכ"פ הנ"ל (המשך תרס"ו ס"ע תסד).

* ראה גם סה"מ עטר"ת ע' קלד וסה"מ תרפ"ז ע' צה, דהכוונה בזה שבאם הי' נשאר אור הקו בתחילה לא הי' אפשר להיות התהוות הכלים — היא, ש"אז (אם הי' נשאר הקו בתחילה) הי' אור הקו בבחי' התגלות העצמות".

לא רק זה שאור הממלא בא בהתחלקות ע"י הכלים, אלא גם) באופן המשכתם ממקורם, דאור הממלא נמשך ע"י הפסק הצמצום משא"כ אור הסובב, הרי מוכן, שהחילוק שביניהם הוא חילוק שבאין ערוך, ולכן העלי' מהגילוי דג"ע (אור הממלא) להגילוי דלע"ל (אור הסובב) היא בדרך בריחה. דכמו שהמשכת אור הקו מאוא"ס שלפני הצמצום היא בדרך דילוג, כן גם העלי' מאור הממלא (אור הקו) לאור הסובב (שהוא הגילוי דאוא"ס שלפני הצמצום) היא בדרך בריחה, שלא בסדר והדרגה.

ה) **אמנם**, עם היות שהגילוי דג"ע הוא באין ערוך להגילוי דלעתיד, אעפ"כ, הגילוי דג"ע הוא הקדמה שעל ידו (דוקא) מגיעים להגילוי דלעתיד (כנ"ל בתחילת המאמר). והענין הוא, דהנה קודם יגמה"ר כתיב²³ הוי' הוי' ופסיק טעמא בגווייהו²⁴. וידוע²⁵ דהוי' הא' הוא הוי' דלעילא, שם הוי' שבאוא"ס שלפני הצמצום, והוי' הב' הוא הוי' דלתתא, שם הוי' שבאור הקו, ופסיק טעמא בגווייהו הוא הפסק הצמצום שבין אוא"ס לאור הקו. וזהו גם מ"ש בפסוק ראשון דק"ש²⁶ הוי' אלקיננו הוי', דאלקיננו הוא הצמצום שבין הוי' דלעילא (אוא"ס שלפני הצמצום) והוי' דלתתא (אור הקו)²⁷. ומבאר בהמאמר, דמ"ש אלקיננו (בין ב' השמות הוי'), דאלקיננו (משא"כ אלקים) עם היותו מורה על מדת הדין²⁸ יש בו הטי' לחד ולרחמים²⁹, כי ע"י אלקיננו דוקא הוא החיבור שיומשך הגילוי והשפע מהוי' דלעילא להוי' דלתתא. ויש לומר הביאור בזה, שהוא ע"ד הידוע³⁰ בענין הכלים, דהגם שבאם הי' נשאר מתחילה אור הקו לא הי' אפשר להיות התהוות הכלים, ומ"מ לאחר שנתהוו הכלים הם יכולים לקבל את הגילוי דאור הקו, כי כיון שהתהוותם היתה ע"י הצמצום בדרך סילוק דוקא³¹, לכן נתהוו באופן כזה דלא רק שאינם מתבטלים מהגילוי דאור הקו אלא יתירה מזו שגילוי האור הוא ע"י הכלים דוקא [כי בהצמצום שבדרך סילוק דוקא מתגלה העצם³² שלמעלה מהגדר גילוי (אורות) והעלם (כלים), ולכן ע"י הצמצום בדרך סילוק נעשה החיבור דכלים ואורות], עד"ז הוא גם בנוגע לאור הקו³³, דע"י שהמשכתו מאוא"ס היתה ע"י הצמצום בדרך סילוק, ע"יז נעשה באופן דלא רק שלא יתבטל ע"י הגילוי דאוא"ס הבל"ג, אלא יתירה מזו, שעל ידו דוקא יהי' הגילוי דאוא"ס.

23) תשא לך, ו.

24) זח"ג (באדר"ק) קלח, רע"א. וצ"ע שבכ"מ הובא "בינייהו" (ובכ"מ "ופסיק טעמא וכו'").

25) לקר"ת דרושים לר"ה נט, סע"א ואילך. וש"נ. המשך תער"ב ח"ב ע' תקפח. תקצה. ובכ"מ.

26) ואתחנן ד, ו.

27) המשך תער"ב שם ס"ע תקפז ואילך. ס"ע תקפז ואילך.

28) דאלקים הוא מדת הדין — ב"ר פל"ג, ג (בסופה). ועוד. פרש"י עה"פ נח ח, א. וראה בהנסמן ב"שערי

זהר" לברכות ס, ב.

29) ראה גם קה"י ערך אלקיננו (א"ב), ושם גם מרמ"ז לזח"ג רעא, ריש ע"ב.

30) ע"ח שבהערה 12 סוף ענף ג — הובא ונתבאר בד"ה לכל תכלה תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קח). המשך

תרס"ו בתחילתו (ע' ד). המשך ר"ה תש"ב פי"ד ופט"ו (סה"מ ה'תש"ב ע' 28 ואילך). ועוד.

31) ראה המשך ר"ה תש"ב פט"ו ש"גדלה מעלת אופן הצמצום הראשון שהוא בדרך סילוק על אופן הצמצום דהשתל' שהם בדרך מיעוט, ד"ע"י אופן הסילוק נתהוו מציאות הכלים ונתתקנו כו'.

32) ראה תו"א וירא יד, ב: ואדרבא המאור הוא בהתגלות. וראה סה"מ תרס"ב ע' שס. תרפ"ו ע' לה.

ובכ"מ.

33) כ"מ מהמשך הענינים בהדרושים שבהערה 30.

ו) וממשיך בהמאמר, דע"פ המבואר במ"א³⁴ דאלקיני אלוהה שלנו הוא שם הוי' שבכאו"א מישראל, חלק הוי' עמו³⁵, מוכן עוד יותר דאלקיני מחבר ב' השמות, דע"י העבודה דישראל בד' אותיות הוי' שבנפש, נעשה החיבור דב' השמות, שבהוי' דלתתא מאיר הגילוי דהוי' דלעילא. ומבאר שם, דענין הוי' דשם הוי' שבנפש הוא הנחת עצמותו, אז ער לייגט זיך אָוועק לגמרי צו אלקות ואינו מתחשב עם שכלו. דלא זו בלבד דגם כשהשכל שלו מחייב באופן אחר אינו מתחשב עם זה (כולל גם זה שאינו מתחשב עם זה שיאמרו עליו שהנהגתו היא היפך השכל), אלא יתירה מזו, דזה שמניח את עצמו לאלקות הוא לא מצד זה ששכלו מחייב כן (כמבואר במ"א³⁶ שהשכל עצמו מחייב שישנם ענינים שלמעלה מהשכל), כי אם, שמניח את עצמו לאלקות בלי שום חשבונות. וענין הה' ראשונה הוא ההתבוננות איך שכל הגילויים שבעולמות, אפילו הגילוי דסוכ"ע ומכ"ש הגילוי דממכ"ע, הם רק הארה בלבד שנמשכה ע"י כמה וכמה צמצומים³⁷. ועי"ז נעשה לו צר ביותר, עס ווערט אים זייער ענג, ובפרט כשמתבונן במעמדו ומצבו הפרטי איך שהוא מרוחק מאלקות [שהסיבה לזה שהוא נמצא במצב כזה היא מפני שהאור והגילוי שמאיר בכללות העולמות הוא רק הארה מצומצמת, שכל שההארה נמשכת למטה יותר היא מתצמצמת יותר³⁸, שזוהי הסיבה לזה שבא למצב כזה], שמזה נעשה לו צר עוד יותר, עס ווערט אים אזוי ענג ביז ער געפינט זיך קיין אָרט ניט. ויש לומר, שבכדי שיונח אצלו (עס זאָל זיך אָפלייגן) באמת הבנה והשגה זו צריך להיות תחילה הביטול דהנחת עצמותו. דמכיון שהשכל הוא מציאות, הנה מצד השכל גופא אי אפשר שיונח אצלו באמת (ועד באופן שיהי' לו צר מזה) איך שכל המציאות דכל ההשתלשלות רחוק כו', ולכן צריך להיות תחילה הביטול דהנחת עצמותו שלמעלה מהשכל, ענין הוי' ד, נקודה בלבד, וזה פועל גם על השכל שיתאים להנקודה, נקודה בהיכלא³⁹. וענין הוא"ו דשם הוי' שבנפש הוי' עסק התורה⁴⁰. דלאחרי ההתבוננות (העבודה דה' ראשונה) שכללות הגילויים שבעולמות הם רק הארה מצומצמת, שמזה נעשה צר לו

(34) לקו"ת בלק עג, ב.

(35) האזינו לב, ט. אגה"ת פ"ד — צד, א ואילך (הובא בלקו"ת בלק שם). אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשעג. תשפא. ס"ע תשפו ואילך. כרך ג' ע' א'כ"א. ד"ה ראה אנכי גו' בלקו"ת ר"פ ראה ובמאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב בתחילתו. ד"ה ולא אבה גו' בלקו"ת תצא לח, ג ואילך ובמאמרי אדהאמ"צ שם ע' תרמד. שם ע' תרנד ואילך. ובכ"מ.

(36) ראה גם ד"ה ת"ר מצות נר חנוכה כו' ה'תשל"ח ס"ד (לעיל ע' קסה).

(37) וכידוע בענין האהבה ד'יועמן לא חפצת"י "שלא לחפון שום דבר וזולתו ית' ולא אפי' שמים וארץ שהם ג"ע עליון ותחתון. . . אלא תהי' האהבה רק לו ית' לבד דהיינו למהו"ע ית' ממש (וכך הי' נשמע הלשון ממורינו ורבינו [הזקן] ג"ע בדביקותו שהי' אומר בזה"ל איך וויל זע גאָר ניסט איך וויל ניט דאייך ג"ע איך וויל ניט דאייך עוה"ב כו' איך וויל מער ניט אָז דיך אַליין) — שרש מצות התפלה להצ"צ פ"מ (דרמ"צ קלת, סע"א).

(38) דכשהמסכה היא מעצמות או"ס — היא בכלוהו עלמין בשוה — ד"ה באתי לגני תרנ"ח (סה"מ תרנ"ה ע' רח"ט), תרצ"ט (סה"מ תרצ"ט ע' 125), ה'שית (סה"מ ה'שית ע' 111-12).

(39) ראה לקו"ת ר"פ ראה (יח, ב). מאמרי אדהאמ"צ פ' ראה שם. — מוזח"א ו, רע"א. תקו"ז ריש תיקון ה (יט, א). שם בהקדמה (יב, ב).

(40) דו"ה דשם הוי' הן תורה ומצות — תקו"ז ת"י (כה, ב). אגה"ת ספ"ד. לקו"ת פקודי ג, ג ואילך. ראה כט, א ואילך. אוה"ת שה"ש שבעה ערה 35. ובכ"מ.

מאד (כנ"ל), הנה ויצעקו אל הוי' בצר להם⁴¹, שצועק (ומתפלל) אל הוי' שיהי' הגילוי דעצמות אוא"ס שלמעלה מהצמצום, וזה מביא אותו לעסק התורה, שע"ז מאיר לו הגילוי דעצמות אוא"ס. דהגם שאורייתא מחכמה נפקת⁴², הרי ידוע הדיוק דבעל ההילולא (דכ"ד טבת)⁴³, דמלשון זה עצמו (אורייתא מחכמה נפקת, נפקת דוקא) מובן ששרש התורה הוא רצון העליון וכו' שלמעלה מהחכמה, ורק שאח"כ באה בחכמה ומשם היא נפקת בבחי' גילוי. וענין ה' אחרונה דשם הוי' שבנפש הוא מעשה המצוות⁴⁰, שזה בא לאחרי העבודה דוא"ו, תורה, כי בכדי לקיים המצוות כדבעי, צריך לידע את המעשה אשר יעשה.

ז) והנה אף שהעבודה דמעשה המצוות היא ה' אחרונה שלמטה מעסק התורה שהוא הוא"ו, הרי מזה גופא מובן⁴⁴ די ש מעלה במצוות לגבי תורה. וכמבואר בארוכה במאמר הנ"ל, שהתורה, עם היות ששרשה הוא רצון העליון וכו' שלמעלה מהחכמה (כנ"ל), הרי הרצון דתורה נתלבש בחכמה, דמזה מוכח⁴⁵ שרצון זה (גם לפני התלבשותו בחכמה) הוא רצון שמורכב באיזה דבר, משא"כ הרצון דמצוות הוא רצון שאינו מורכב בשום דבר. שהרצון דמצוות הוא בעשי' בפועל דוקא, כי העשי' בפועל (בגשמיות) אינה בערך כלל, ובמילא אין שייך לומר שהרצון נתלבש בהמעשה (כי ענין ההתלבשות הוא בדבר שבערך דוקא), ולכן הרצון שבמעשה הוא רצון שאינו מלוכב ואינו מורכב בשום דבר⁴⁶. וע"י מעשה המצוות מיתוסף עליו גם בהכנה וההשגה דתורה, כמ"ש⁴⁷ טוב טעם ודעת למדני כי במצוותיך האמנתי, דעל ידי קיום המצוות (במצוותיך), ובפרט כשקיום המצוות הוא לא מצד הטעם והכוונה ורק מצד אמונה פשוטה (האמנתי), מגיעים לטוב טעם ודעת שבתורה⁴⁸.

ח) וזהו הירושבת בגנים גוי' ברח דודי גוי' על הרי בשמים, דהנה ידוע⁴⁹ שהגילוי שבג"ע הוא (בעיקר) זה שמתגלה להנשמות הפנימיות והאלקות של התורה שלמדו למטה, משא"כ הגילוי דאוא"ס שנמשך ע"י המצוות, זה יתגלה בעיקר לע"ל, דשכר מצוות בהאי עלמא ליכא⁵⁰, שאז יהי' הגילוי דאור הסובב, ועוד למעלה יותר שיהי' גילוי העצמות. וזהו שהגילויים דלע"ל נק' הרי בשמים, היינו הרים

41 לשון הכתוב — תהלים קז, ה. שם, כח. וראה גם שם, יג; יט.

42 זהר ח"ב סב, א. א. פה, א. א. קא, א. א. ח"ג פא, א. א. קפב, א. א. רסא, א.

43 לקו"ת במדבר ז, א. ובכ"מ. ובאוה"ת בראשית כרך ו תתרכג, ב "ומקור דברים אלו נא' מפי רבינו ז"ל שבועות תקנ"ה בדי"ה ויהי קול מעל לרקיע" — נדפס במאמרי אדה"ו נביאים ס"ע רלב ואילך (וראה שם ע' רלד).

44 ראה תו"א בראשית (ד, א) ובכ"מ, דבה' תתאה דוקא מתגלה היו"ד וגם קוצו של יו"ד, כי נעוץ

תחילתן בסופן דוקא.

45 ראה המשך תרס"ו ס"ע לד.

46 ראה המשך הנ"ל ע' נד.

47 תהלים קיט, סו.

48 ראה סד"ה טוב טעם ודעת תרס"ה (סה"מ תרס"ה ע' יט).

49 ראה סהמ"צ להצ"צ מצות ציצית פ"א (דרמ"צ טו, ב).

50 קידושין ט, ב. וראה המשך תער"ב ח"ב ע' א'קו. ובכ"מ. ולהעיר מאגה"ק ס"ג.

שבשמים⁵¹, שמים הם מקיפים כל עלמין, והרים שבשמים (שגם בשמים הם הרים, בולטים) הו"ע גילוי העצמות שלמעלה גם מסובב⁵². ואומר על זה ברח גו' על הרי בשמים, כי הגילוי דממלא (שבג"ע) לגבי גילוי הסובב (שמים) ומכ"ש לגבי גילוי העצמות (הרי בשמים) הוא באין ערוך כלל [דלגבי העצמות, גם הסובב הוא אין ערוך. וכמ"ש⁵³ רבות עשית גו' נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך גו', רבות הם כללות כל הגילויים דסובב וממלא, שנק' רבות ע"ד מ"ש בזהר⁵⁴ מאי רבות גדולות עילאין ורברבין, ועל זה אומר רבות עשית, דכל הגילויים, עם היותם רבות (עילאין ורברבין), הם כמו עש' לגבי' ית'. וממשיך בכתוב נפלאותיך ומחשבותיך גו', נפלאותיך הם הגילויים דסובב (פלא, שלמעלה מהשתלשלות) ומחשבותיך הם הגילויים דממלא, ואומר שכל הגילוי דנפלאותיך ומחשבותיך הוא רק אלינו, אבל לגבי' ית' הם אין ערוך, אין ערוך אליך. והמשתתם, אגידה ואדברה (הגדה ודיבור הו"ע המשכה), מעצמות אוא"ס, היא ע"י ריבוי צמצומים, עצמו מספר]. וכיון שהסובב ומכ"ש העצמות הם למעלה מגילוי, לכן הגילוי שלהם לע"ל הוא ע"י קדימת אור הממלא (שמאיר בג"ע) שענינו (דאור הממלא) הוא גילוי, ולכן על ידו דוקא, גם הענינים שמצד עצמם הם בגדר העלם, נמשכים בגילויים⁵⁵.

ט) ויש להוסיף בזה שהוא ע"ד הידוע בפירוש חברים⁵⁶ מקשיבים לקולך, חברים הם מלאכי השרת⁵⁷, והם מקשיבים לקולך לקול התורה והתפלה דישראל, לדהיות שקול ודיבור האדם הוא גשמי, לכן, בכדי שיעלו התורה והתפלה של האדם הוא ע"י שהמלאכים מזככים אותם, דגפיף להון ומנשק להון⁵⁸, וע"י שהמלאכים מעלים אותיות התורה והתפלה דישראל (פירוש הנ"ל במקשיבים לקולך), הנה בשכר זה⁵⁹ הם מקשיבים לקולך שהם מקבלים מאותיות התורה והתפלה דישראל⁶⁰, שהם נעלים הרבה יותר מהמלאכים ועד לעילוי שבאין ערוך⁶¹, עד"ז הוא גם בענין הגילויים

51 ראה שהש"ר במקומו: הרי בשמים — בשמי שמים העליונים.

52 אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשעו. שם ע' תשפד. ס"ע תשצב.

53 תהלים מ, ו. וראה אוה"ת שה"ש שם ע' תשעג. תשפא. תשפח. כרך ג ע' איכ ואילך.

54 ח"א רמז, א — הובא באוה"ת (יהל אור) לתהלים שם ס"ו (ע' קנג) לענין "רבות עשית". אלא שבאוה"ת שם מפרש ש"רבות" קאי על "עולמות העליונים וע"ס".

55 ראה ד"ה לכל תכלה תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קד"ה. שם ע' קח ואילך).

56 שה"ש ח, יג.

57 שהש"ר שם. פרש"י עה"פ.

58 ראה זהר ח"א כג, ב. ח"ב רא, ב. תו"א מקץ מג, סע"א ואילך. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ס"ע

תי. וש"נ.

ובאוה"ת שה"ש שם (כרך ב ע' תשעה. תשפג. תשצא. וראה גם שם ע' תשסז. תשסט) שזוה"ע "מקשיבים לקולך". וכ"ה בשיחת יום ד' וארא, כ"ג טבת תרס"ז (שנאמרה לאחרי המאמר ד"ה היושבת בגנים) — ספר השיחות תורת שלום ס"ע 85.

59 כ"ה בתורת שלום שם.

60 אוה"ת שם ע' תשסז. תשסט. תשעה. תשצ. כרך ג ע' איכ. תורת שלום שם (ע' 86). וכ"מ גם בהמשך

באתי לגני ה'ש"ת ס"י (סה"מ ה'ש"ת ע' 125).

61 שלכן נק' המלאכים "חברים", שהם טפלים לנש"י — אוה"ת שם ס"ע תשעד. ריש ע' תשפג. תשצ.

כרך ג ע' איכג.

דלע"ל, דהגם שהם נעלים באין ערוך לגבי הגילויים דג"ע, מ"מ, מכיון שהגילויים דלעתיד הוא האור שנמשך ע"י עשיית המצוות בדברים גשמיים שבעוה"ז הגשמי והחומרי, לכן צריכים הם להזדכך ע"י שעולים לג"ע⁶², דג"ע הוא מזוכך בתכלית (כידוע⁶³ הטעם לזה שאדה"ר נגרש מג"ע, כי ג"ע אינו סובל מציאות החטא). אלא שעכשיו, גם לאחרי שמזדככים בג"ע, הנה עצם המצוה אינו מאיר בגילוי ורק הארה בלבד, אור הממלא. ועי"ז (כיון שענינו דאור הממלא הוא גילוי) יהי' לע"ל הגילוי דעצם המצוה, גילוי הסובב, ולמעלה יותר, הרי בשמים, גילוי פשיטות העצמות.

---

(62) להעיר מלקו"ת ואתחנן ט, ג, שהמצוות לפי שנתלכשו בדברים גשמיים צריכים שמירה. ושם (יו"ד, א) שהשמירה היא ע"י התורה — והרי ג"ע הו"ע התורה, כנ"ל בפנים.
(63) סה"מ תרס"ב ס"ע רצט. ובכ"מ.